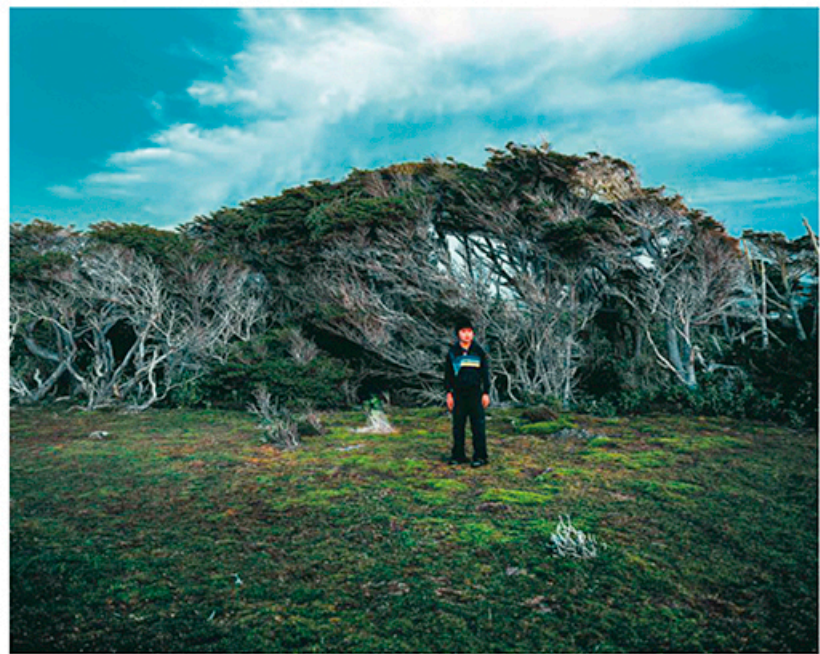

KULTUR

Vid världens ände

Fotografen Ville Lenkkeri ser mytiska öar på sin resa till Antarktis.

PROFILEN

Angelina Jolie: "Jag känner mig precis lika vild som alltid". *SS 5*

REPORTAGE

Leverne Cox från "Orange is the new black" öppnar publika dörrar åt transpersoner. *SS 8*

SÖNDAGSINTERVJUN

"Påläst och prestigelös," Lisa Irenius är SvDs nya kulturchef. *SS 16*

REPORTAGE

Scenkonst man inte får missa i vår. SvDs kritiker väljer. *SS 19*

På grund av osäkerheten om dess existens i sinnevärlden försedd med noteringen "E.D." vilket kan utläsas som existence doubtful.

Stor natur – små människor

En grundton av ödslighet och – självvald – ensamhet. I boken "Existence doubtful" tar fotografen Ville Lenkeri oss med till Tierra del fuego, Eldslandet.

Kvinnan i förgrunden tittar ut över det tomma sundet, en man fixar under motorhuven till en gammal fyradörrars pickup medan passageraren väntar i baksätet. Ett tomt oljefat ligger i diket, vi ser några få växter men just inga träd. Intill kvinnans fot ligger en del av ett fårskelett i gräset. Naturen är stor, människorna små. Vart leder gruvigen, var är vi någonstans?

Foto VILLE LENKERI

I sina fotografier, samtliga tagna med storformatskamera, tar konstnären Ville Lenkeri med oss längst söderut i Argentina och Chile, till Tierra del fuego, Eldslandet eller som det officiella chilenska namnet lyder: "Región de Magallanes y de la Antártica chilena", uppkallat efter upptäcktsresanden Fernando Magellan. En annan 1500-tals sjöfarare var världsomsegelaren Francis Drake, som färdades genom då ännu icke kartlagda farvatten kring Kap horn och på vägen gav namn åt Drake-passagen. Stormarna drev hans skepp "The Pelican" ur kurs mot sydväst till en position som ligger i öppet hav. Ändå kunde hans besättning kliva i land, bunkra färskvatten, jaga säll och plocka örter för att undvika skötbugg. Drake gav ön namnet "Elizabeth island" efter hans drottning.

Var det en av ö som sedan dess sjun-

Bilden till vänster: "The last of a kind"
Nedan: "A reverential thought"

Vänster: "Night falling over the land of the free"

Nedan: "A piece of history"

Överst till höger: "Denied entrance"

Till höger, mitten: "The end of something"

Nederst till höger: "Hands that have done things unknown"

Semlaga bilder av: Ville Lenkkeri, "Existence Doubtful", Kerber 2014, 206 sidor.

kit i havet på grund av vulkanisk aktivitet? Ännu på 1800-talet var den utmärkt på sjökort, men på grund av öskärbenet som dens existens i släpvråden försedd med noteringen "E.D." vilket kan utläsas som *existence doubtful*.

Just de orden har gett titel åt Ville Lenkkeris nya fotobok. Omslagsbilden är ett hav i halvdunkel. Vid horisonten skymtar något som skulle kunna vara land. Iven det på en plats nära Antarktis där ingen ö finns utmärkt. Eller så är det bara ett – mycket stort – isberg. Ville Lenkkeri, som intresserar sig för platser som varit vita fläckar på världskartan, och som än idag inte är fullt ut dokumenterade, tog fotot ombord på isbrytaren "Oden" under en fartygets långresor. Sedan 25 år har konstnären kunnat ansöka om att följa med ombord genom Polarforskningssekretariatets konstnärsprogram.

Det är som passagerare på "Oden" som Lenkkeri kommer till Punta Arenas i Chile där han fångas av trakten och bestämmer sig för att återvända ett år senare, denna gång till den argentinska delen av Eldslandet där de båda latinamerikanska nationerna delar en lika språk som spind gräns. I Ushuaia hyr han en segelbåt och besättning för en vecka och ger sig ut bland örarna och till Kap Horn.

"Existence doubtful" skildrar båda resor i bild och text, inledningsvis med intervjuer från "Oden" och porträtt av dess besättning följt av Eldslandets landskap och invånare. Fyllt av tvivel på globaliseringsförtjänster och civilisationskritik försöker Lenkkeri undvika exotism. Berättelsen spänner över historia, sjöfart och legend. Han inkluderar historiska bilder på urinvånarna, yaghanerna, som på grund av 1800-talskolonialismens intensiva slakt och valfiske miste sin huvudsakliga näring. Charles Darwin noterade på sin femte resa att de levde nakna insmorda i skallet och jämförde dem med vilda djur. Ville Lenkkeri beskriver hur Cristina Calderon, en kvinna i 80-årsåldern och den sista som talar yaghanernas språk, värjer sig mot att ha blivit en turistattraktion. Med händerna i knät, i rödvartblommig finblus och avvisande min intar hon fotopose mot en bakgrund av en turkos vägg.

Det är lätt att sugas in i Ville Lenkkeris bildvärld. Såväl i storslaget vindpinade landskap som i ett stillsamt besök hos en guldgrävar i hans stuga finns en grundton av skuldighet och – självvård – ensamhet. Plattens ande är med honom vare sig han befinner sig i Odens maskinrum, på polarstationen eller ute i den karga vegetationen.

Clemens Poellinger
clemens.poellinger@svd.se

Ville Lenkkeri beskriver hur Cristina Calderon, en kvinna i 80-årsåldern och den sista som talar Yaghanernas språk, värjer sig mot att ha blivit en turistattraktion.